

Zvonko Rožić – Oliver Vlainić

Naših prvih 70 godina

**Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Sisak
1953. – 2023.**

Impresum

Nakladnici:

Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Sisak
Hrvatske šume d.o.o. Uprava šuma Podružnica Sisak

Za nakladnike:

Goran Gobac, dipl. ing. šum.
Vlatko Petrović, dipl. ing. šum.

Autori:

Zvonko Rožić, dipl. ing. šum.
Oliver Vlainić, dipl. ing. šum.

Urednik:

Oliver Vlainić, dipl. ing. šum.

Uređivački odbor:

Davor Ciprić, dipl. ing. šum., Goran Gobac, dipl. ing. šum., mr. sp. Tihomir Pejnović, dipl. ing. šum., Vlatko Petrović,
dipl. ing. šum., Zvonko Rožić, dipl. ing. šum. i Ariana Telar, dipl. ing. šum.

Recenzenti:

dr. sc. Joso Vukelić, prof. emer.
dr. sc. Tomislav Dubravac

Lektura:

Nina Bađun, mag. philol. angl.

Fotografije:

Arhiva: Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Sisak, Hrvatsko šumarsko društvo, Hrvatske šume d.o.o. UŠP Sisak,
Fakultet šumarstva i drvne tehnologije Sveučilišta u Zagrebu i Šumarija Lekenik

Privatni arhivi: Zvonko Rožić, Goran Gobac, Ariana Telar, Tihomir Pejnović i Božica Džafić

Predlist: Izlet članova Hrvatsko-slavonskoga šumarskog društva u Kotar šumu (Petrinja) 9. kolovoza 1909.
u sklopu 33. redovite Skupštine – prva fotografija ikad objavljena u Šumarskom listu i to u broju 8-9 iz 1909.
godine na stranici 346

Zalist: Šumovid Kraljevine Hrvatske i Slavonije načinjen za milenijsku izložbu u Budimpešti 1896. godine
(danas se nalazi u Šumarskom domu u Zagrebu)

Grafičko oblikovanje:

Morana Lapanja, dipl. ing. graf. tehn., LA kreativna, Karlovac

Likovno oblikovanje korica:

Tin Vlainić, mag. art.

Tisak:

Denona d.o.o. Zagreb

Naklada:

600 primjeraka
Sisak, rujan 2024.

ISBN 978-953-48344-6-6 (Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Sisak)

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001240185.

Knjiga je izdana uz financijsku potporu Hrvatskoga šumarskog društva, Hrvatske komore inženjera šumarstva
i drvne tehnologije, Hrvatskih šuma d.o.o. i Sisačko-moslavačke županije.

Zvonko Rožić – Oliver Vlainić

Naših prvih 70 godina

**Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Sisak
1953. – 2023.**

Sisak, rujan 2024.

Predgovor predsjednika Hrvatskoga šumarskog društva Ogranka Sisak

Čast mi je kao predsjedniku Ogranka Sisak napisati predgovor prvoj sveobuhvatnoj povijesti djelovanja Ogranka od njegovog osnutka 1953. godine do danas. Knjiga koju počinjete čitati nastala je iz ideje Zvonka Rožića, dugogodišnjeg predsjednika i člana Ogranka Sisak, kao i nekadašnjeg voditelja sisačke podružnice Hrvatskih šuma d.o.o., sa željom da se od zaborava sačuva bogato djelovanje šumarske strukovne udruge u Sisku, posebno posljednjih 30 godina. Sadašnji voditelj Uprave šuma Podružnice Sisak Vlatko Petrović inicirao je aktivnosti za izradu ove knjige. Upravni odbor Ogranka Sisak početkom ožujka 2023. godine izabrao je članove Uređivačkog odbora knjige: Davora Ciprića, Gorana Gopca, Tihomira Pejnovića, Vlatka Petrovića, Zvonka Rožića i Arianu Telar. Za autore knjige izabrani su Zvonko Rožić i Oliver Vlainić. Prvi dio naslova knjige „Naših prvih 70 godina...” ukazuje na razdoblje opisano u knjizi. Naslov ujedno nudi optimizam za budućnost i predviđa nova uspješna desetljeća u radu Ogranka. Međutim, treba naglasiti da su zlatno doba djelovanja Ogranka posljednja tri desetljeća. Budućim generacijama šumara ostavlja se dobro nasljeđe, ali i teret da nastave bar jednako uspješno djelovati, kao i motivacija da to nadmaše. Prošlim generacijama, kao i sadašnjoj generaciji šumara, želim zahvaliti na ostvarenim djelima. Bez naših prethodnika ne bi bilo ni naših nasljednika.

Veseli me što se osim zabilježene povijesti Ogranka na stranicama knjige u prvom dijelu nalazi i povijest šumarstva sisačkog područja. Vjerujem da će čitatelji biti ugodno iznenađeni opisom organizacije šumarstva još od 1769. godine. Posebnu vrijednost čine fotografije prikupljene iz starih osnova gospodarenja i foto albuma. Nadam se kako će to potaknuti kojega čitatelja da sa svoje kućne zbirke fotografija skine prašinu i ustupi Ogranku novi foto prilog za kakvo buduće dopunjeno ili novo izdanje knjige.

Ovom prilikom želim zahvaliti članovima Ogranka koji su pomogli Uređivačkom odboru i autorima knjige u prikupljanju pisane i foto dokumentacije. Velika zahvalnost za financijsku potporu u izdavanju knjige pripada Hrvatskim šumama d.o.o., Hrvatskoj komori inženjera šumarstva i drvne tehnologije, središnjici Hrvatskoga šumarskog društva, Sisačko-moslavačkoj županiji, kao i tvrtkama gospodarskim članovima Ogranka. Posebno zahvaljujem članovima Uređivačkog odbora među kojima su svi predsjednici Ogranka od 1993. godine: Zvonko Rožić, Vlatko Petrović, Ariana Telar i moja malenkost. Građa koju su prikupili, njihova sjećanja te vrijeme uloženo u proučavanje teksta i popratnih priloga prilikom rada na knjizi puno su pomogli u stvaranju ovog djela. Najveća zahvala ipak ide Zvonku Rožiću koji je u svojoj arhivi uspio sačuvati mnogo građe i koji je u svojem privatnom prostoru omogućio skeniranje i bilježenje ostvarenih aktivnosti. I na kraju, zahvaljujem Oliveru Vlainiću koji je svojim znanjem, ustrajnošću i pozitivnom energijom napisao ovu vrijednu knjigu i tako omogućio da bogatu šumarsku povijest sisačkog područja, kao i „Naših prvih 70 godina...”, podijelimo s Vama, dragi čitatelji.

Goran Gobac, dipl. ing. šum.

Predgovor voditelja Uprave šuma Podružnice Sisak

Istinska mi je čast i zadovoljstvo što mi je kao voditelju Uprave šuma Podružnice Sisak u trenutku izdavanja ove vrijedne knjige pružena mogućnost da u predgovoru iznesem svoje dojmove.

Knjiga „Naših prvih 70 godina: Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Sisak 1953. – 2023.” nudi povijesni prikaz šumarstva na ovim prostorima Republike Hrvatske u kojem obrađuje povijesne prilike, organizaciju šumarstva, djelovanje Hrvatskoga šumarskog društva te osobe u šumarstvu u razdoblju od 254 godine (1769. – 2023.). U godini izdavanja knjige navršava se 150 godina od osnutka i dviju važnih institucija, Prve i Druge banske imovne općine, koje su skoro punih sedam desetljeća (1874. – 1941.) gospodarile većim dijelom šuma nekadašnje Banske krajine. Kroz čitavo razdoblje postojanja bile su u poteškoćama zbog premale površine te količine i kvalitete šuma u odnosu na broj pravoužitnika – lokalnih stanovnika i ostalih institucija. Ipak, uz zadovoljavanje potreba pravoužitnika za ogrjevom, građom, šumskim proizvodima i pašom stoke težile su gospodariti šumama u skladu s njihovom potrajnosti. Tada su šumarski zanat ispekli mnogi šumari starijih generacija. Naravno da su upravo ljudi, odnosno šumarski stručnjaci, najvažniji čimbenici koji su svojim predanim i stručnim radom utjecali na dinamičan razvoj šumarske struke, a organiziranim djelovanjem kroz razne oblike organizacije poduzeća za gospodarenje šumama i strukovnu šumarsku udrugu doprinijeli promidžbi šumarstva, kao i podizanju ugleda struke u javnosti.

Šumama se na ovim prostorima održivo i potrajno gospodari preko 250 godina. Državna šumarska tvrtka Hrvatske šume d.o.o. bitan je, a u nekim predjelima i jedini gospodarski subjekt. Sa svojim pravnim prednicima jamac je zakonskog i stručnog gospodarenja državnim šumama skoro osamdeset godina.

U okviru Uprave šuma Podružnice Sisak na površini od 92.131 hektar, koja zahvaća područje Turopolja, Pokuplja i Posavine, Vukomeričkih gorica, pobrđa Banovine te Zrinske gore, gospodari 10 šumarija. Ukupno 315 zaposlenika – 73 diplomirana inženjera, 88 šumarskih tehničara i ostalo osoblje – svakodnevno brine i u skladu sa zakonskim propisima trudi se ostaviti budućim generacijama šume na još većoj površini i bolje kvalitete.

Protok vremena nosio je i značajne promjene. Krajem osamdesetih godina prošloga stoljeća Uprava šuma Podružnica Sisak, tadašnje Šumsko gospodarstvo Sisak zapošljavalo je i do 1.000 zaposlenika od čega i do 600 proizvodnih radnika. Gospodarstvo je u svojoj organizaciji uključivalo i transport drvnih sortimenata, značajnu šumsku te građevinsku operativu.

Veliki broj radnika bio je porijeklom iz Bosne i Hercegovine, ali je zbog raznih okolnosti i Domovinskog rata broj zaposlenika smanjen, pa u zadnjih tridesetak godina Uprava šuma Podružnica Sisak zapošljava oko 320 ljudi. Danas Podružnica Sisak sječe godišnji etat od oko 420.000 m³. Vlastitim kapacitetima proizvedemo oko 30 % etata Podružnice. Ostatak radova obavljaju privatne tvrtke, licencirane za šumarske radove, koje zapošljavaju i do 300 zaposlenika, čime također pridonose razvoju lokalne zajednice.

Izgradnja šumske infrastrukture također doprinosi razvoju Podružnice Sisak. Izgradnjom šumskih cesta podigli smo otvorenost s 1,9 km/1000 ha (1956. godine) na 8,3 km/1000 ha (2023. godine), odnosno izgradili smo 500 kilometara cesta u 67 godina gospodarenja šumama te na taj način i lokalnom stanovništvu, a u novijem razdoblju i ostalim korisnicima šumskog ekosustava, olakšali komunikaciju.

Potrajno gospodarenje šumama utjecalo je i na razvoj drvne industrije na našem području pa smo uz kontinuiranu i dosljednu dobavu sirovine izgradili i ozbiljne poslovne odnose s predstavnicima i vlasnicima drvne industrije. Neki od njih su i članovi Hrvatskoga šumarskog društva Ogranka Sisak.

Bez predanog rada članova sisačkog ogranka Hrvatskoga šumarskog društva i bez njihovog angažmana u stvaranju ove knjige, ona vjerojatno nikada ne bi bila napisana. Ovako će aktivnosti Društva ostati trajno zapisane, a zapisi neka budu poticaj budućim generacijama šumara i članovima Hrvatskoga šumarskog društva Ogranka Sisak.

Vlatko Petrović, dipl. ing. šum.

Uvod

„Napiši knjigu da se odužiš čovječanstvu” – kineska poslovice

Kada smo se prihvatili pisanja knjige o povijesti sisačkog ogranka Hrvatskoga šumarskog društva nismo imali tako velike ambicije „da se odužimo čovječanstvu”, kako kaže poslovice, ali htjeli smo ostaviti trag jedne generacije šumara koja je većinom stasala u povijesnom vremenu stvaranja hrvatske države početkom devedesetih godina 20. stoljeća. Pripala nam je čast, ali i obaveza da obavimo pionirski posao istraživanja, sakupljanja, arhiviranja, uređivanja i stvaranja dokumentacije koja će biti temelj za neke nove kroničare šumarske povijesti sisačkog područja. Koliko smo uspjeli u svom poslu ocijenit će čitatelji, ali i budućnost. Nismo se željeli zadržati samo na povijesti Ogranka Sisak koja započinje 1953. godine osnutkom tadašnjega Šumarskog kluba Sisak. Klub je ponikao u okrilju Šumarskog društva NR Hrvatske na valu decentralizacije i želje za većim uključivanjem šumarskih stručnjaka izvan sjedišta Društva u Zagrebu. To se dogodilo nakon više od stotinu godina od osnutka Odseka za šumarstvo Društva gospodarskoga za Hrvatsku i Slavoniu, današnjega Hrvatskog šumarskog društva, koje se zbilo 26. prosinca 1846. u mjestu Prečec (između Dugog Sela i Ivanić Grada). Na osnivačkoj skupštini među okupljenim šumarima većinu su činili šumari sa sisačkog područja, njih sedam od ukupno sedamnaest sudionika. Sisačko područje bilo je poprište okupljanja šumarskih stručnjaka na sjednicama Upravnih odbora i Skupština, ali i na brojnim izletima. Nakon osnivačke skupštine, sljedeća skupština održana je 7. lipnja 1847. u Sisku. Poslije obnove rada Društva 1876. godine treba istaknuti održavanje 2. skupštine Hrvatsko-slavonskoga šumarskog društva 1877. godine u Sisku i tadašnji izlet na područje današnje Šumarije Lekenik. Šume Banovine posjećene su 1890. godine prilikom održavanja 14. skupštine, a nakon 33. skupštine iz 1909. godine, održane u Zagrebu, sudionici skupštine posjetili su poznatu petrinjsku Kotar šumu i napravili zajedničku fotografiju koja ima povijesnu vrijednost jer je prva takva fotografija objavljena u Šumarskom listu. Povijest strukovne i staleške udruge ne bi bila potpuna bez istraživanja i opisivanja šumarstva sisačkog područja od početka njegove organiziranosti u sklopu Banske Hrvatske i Banske krajine u drugoj polovici 18. stoljeća. Ulazeći u ovaj posao nismo znali koliko ćemo izvora za proučavanje i pisanje uspjati sakupiti. Nedostatak izvora ključni je problem prilikom rada na ovakvom djelu. Zato smo iz dostupnih materijala iz raznih izvora slagali mozaik koji predajemo zainteresiranom čitateljstvu na raspolaganje. Koristili smo mnogobrojne citate u izvornom obliku s jezikom doba u kojem su pisani da bi što vjernije dočarali promjene kroz vrijeme.

Želimo zahvaliti prvenstvo sisačkom ogranku Hrvatskoga šumarskog društva na čelu s predsjednikom Goranom Gopcem, dipl. ing. šum. i sisačkoj podružnici Hrvatskih šuma d.o.o. s voditeljem Vlatkom Petrovićem, dipl. ing. šum., na ukazanom povjerenju te svesrdnoj pomoći i podršci da ova knjiga bude objelodanjena. Zahvaljujemo svim članovima Ogranka Sisak koji su ustupili svoje materijale za objavu u knjizi. Također zahvaljujemo na financijskoj pomoći svim institucijama i tvrtkama navedenim na kraju knjige.

Autori

Sadržaj

Impresum	2
Predgovor predsjednika Hrvatskoga šumarskog društva Ogranka Sisak	5
Predgovor voditelja Uprave šuma Podružnice Sisak	7
Uvod	9
Organizacija šumarstva na sisačkom području od 1769. godine	11
Područje Banske Hrvatske (1769. – 1947.)	14
Privatne šume (1769. – 1945.)	15
Gospoštija Zelin-Čiče	18
Crkvene šume (1769. – 1945.)	21
Šume župne nadarbine Kravarsko	21
Šume prvostolnog kaptola zagrebačkog i priorata vranskog u Farkašiću	21
Šume zemljišnih zajednica (1857. – 1947.)	23
Područje Banske krajine (1787. – 1945.)	28
Državne šume (1787. – 1874.)	28
Općinske šume (1787. – 1945.)	30
Šuma Kotar grada Petrinje	30
Šume grada Kostajnice	32
Imovne šume (1874. – 1941.)	32
Državne šume (1874. – 1945.)	36
Područje Republike Hrvatske (1945. – 2023.)	40
Društvene (državne) šume (1945. – 1990.)	40
Zemaljsko šumsko poduzeće Hrvatske Podružnica Sisak (1945. – 1947.)	41
Šumarije (1945. – 1947.)	41
Šumsko gospodarstvo „Šamarica” Sisak / Petrinja / Glina (1947. – 1949.)	42
Poduzeće za iskorišćivanje šuma Sisak / Petrinja (1948.)	43
Šumsko gospodarstvo „Orlova” Glina i Šumsko gospodarstvo „Šamarica” Kostajnica (1949. – 1950.)	43
Šumsko gospodarstvo „Šamarica” Zagreb (1950. – 1954.)	44
Šumarije – ustanove sa samostalnim financiranjem (1954. – 1959.)	47

Šumsko gospodarstvo Sisak (1960. – 1990.)	49
Privatne šume (1945. – 1990.)	52
Državne šume (1991. – 2023.)	52
Hrvatske šume p.o. Zagreb, Uprava šuma Sisak (1991. – 2002.)	54
Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma Podružnica Sisak (2002. –)	54
Privatne šume (1991. – 2023.)	59
Hrvatsko šumarsko društvo	60
Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Sisak	79
Uvod	79
Šumarski klub Sisak 1953. – 1960.	82
1953. godina	82
1954. godina	82
1955. godina	82
1956. godina	84
1957. godina	84
1958. godina	85
1959. godina	87
1960. godina	87
Šumarsko društvo Sisak 1961. – 1976.	90
1961. godina	90
1962. godina	91
1963. godina	93
1964. godina	96
1965. godina	97
1966. godina	97
1967. godina	98
1968. godina	98
1969. godina	98
1970. godina	100
1971. godina	100
1972. godina	100

1973. godina	101
1974. godina	104
1975. godina	104
1976. godina	104
Društvo inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije (DITŠDI) Sisak 1977. – 1991.	105
1977. godina	105
1978. godina	106
1979. godina	107
1980. godina	107
1981. godina	107
1982. godina	108
1983. godina	109
1984. godina	116
1985. godina	116
1986. godina	117
1987. godina	117
1988. godina	119
1989. godina	119
1990. godina	120
1991. godina	120
Hrvatsko šumarsko društvo, Šumarsko društvo Sisak 1992. – 1997. godine: obnova rada	124
1992. – 1993. godina	124
1994. godina	127
1995. godina	129
1996. godina	132
1997. godina	134
Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Sisak 1998. – 2023. godine: zlatno doba djelovanja	139
1998. godina	139
1999. godina	140
2000. godina	145
2001. godina	150

2002. godina	154
2003. godina	162
2004. godina	167
2005. godina	168
2006. godina	172
2007. godina	175
2008. godina	176
2009. godina	179
2010. godina	180
2011. godina	185
2012. godina	189
2013. godina	190
2014. godina	193
2015. godina	198
2016. godina	203
2017. godina	208
2018. godina	213
2019. godina	218
2020. godina	224
2021. godina	226
2022. godina	226
2023. godina	232
Predsjednici Šumarskog kluba Sisak / Šumarskog društva Sisak / Društva inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije Sisak / Hrvatskoga šumarskog društva Šumarskog društva Sisak / Hrvatskoga šumarskog društva Ogranak Sisak	238
Popis članova Hrvatskoga šumarskog društva Ogranak Sisak	243
Pjesme	252
Kratice i pokrate	254
Literatura i izvori	257
Sadržaj	262
Iz recenzija	266
Zahvala	267

Iz recenzija

Autori monografije „Naših prvih 70 godina - Hrvatsko šumarsko društvo Ogranak Sisak 1953. – 2023.” su na veoma stručan i popularan način obradili njen zahtjevan sadržaj u kojemu su, uz rad Hrvatskoga šumarskog društva Ogranak Sisak, predstavljeni najvažniji datumi i događaji iz povijesti šumarstva Hrvatske. U njima je šumarska struka uvijek savjesno i stručno odgovorila na razne izazove imajući trajno na umu primarnu zadaću održivog gospodarenja šumama i očuvanja tog vrlo značajnoga prirodnog resursa naše domovine. Kronološki pregled aktivnosti članova Hrvatskoga šumarskog društva Ogranak Sisak jasno pokazuje nastojanja, rezultate i uspjehe koje su u proteklih sedamdeset godina ostvarili njegovi članovi, posebice na promicanju temeljnih stručnih i ljudskih vrijednosti sisačkih šumara. Pored toga autori su ukazali na važnost šumarske djelatnosti u cjelokupnom gospodarstvu sisačkog područja i opstanku ruralnog stanovništva Posavine i Banovine. Ova monografija ujedno predstavlja nastavak sada već brojnih izdanja u kojima Hrvatsko šumarsko društvo obrađuje tradiciju i razvoj šumarstva u pojedinim regijama Hrvatske kao ishodišnu vrijednost za rješavanje brojnih problema i izazova s kojima se susreću hrvatski i europski šumarski stručnjaci u 21. stoljeću.

dr. sc. Joso Vukelić, prof. emeritus

Knjiga naslova „Naših prvih 70 godina” koja je pred Vama, poštovani čitatelji, rezultat je nastojanja da se pregledno i na jednom mjestu, po onoj latinskoj: „Quod scriptum manee” (što je zapisano ostaje) predstave najznačajniji tragovi djelovanja sisačkog ogranka Hrvatskoga šumarskog društva u povijesnoj vertikali u rasponu od sedam desetljeća.

Knjige su važna sastavnica i najvrjedniji doprinos očuvanju kulture jednog naroda, posebice koje baštine prošlost, otimaju od zaborava važne ljude i događaje iz prošlosti, naše bogate šumarske prošlosti, a ova knjiga to svakako jest. Napisana knjiga naslova „Naših prvih 70 godina” svojom simbolikom nas podsjeća, kako je negdje na „pola puta”, aludirajući na polovicu ophodnje (životnog vijeka) naše najvrjednije vrste drveća, simbola i ponosa naše šumarske struke, pa tako i sisačkog kraja, hrasta lužnjaka. Knjiga je dar današnjoj generaciji šumara sisačkog područja, ali istodobno i velika obveza budućim generacijama, kako nastaviti uspješnu aktivnost prijašnjih generacija za „drugih”, narednih isto toliko godina u radu Ogranak.

dr. sc. Tomislav Dubravac, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju